

priručnik za marine sa plavom zastavicom

ecom
Udruženje za ekološki konsalting u Crnoj Gori

KRITERIJUMI PLAVE ZASTAVICE ZA MARINE I UPUTSTVA ZA 2010. GODINU

EKOLOŠKO OBRAZOVANJE I INFORMISANOST 7

1. Informacije o lokalnim ekosistemima i ekološkim fenomenima
2. Pravila ekološkog ponašanja u marini i okolnim područjima
3. Informacije o Programu Plave zastavice i kriterijumima za marine
4. Minimum tri ekološko-edukativne akcije za korisnike i osoblje
5. Individualna Plava zastavica za vlasnike brodova u marini

EKOLOŠKO UPRAVLJANJE 17

6. Komisija za u ekološko pravljanje marinom
7. Ekološki plan marine (vode, otpad, potrošnja energije, zdravlje i bezbjednost, ekološki prihvatljivi proizvodi ...)
8. Adekvatni i propisno označeni kontejneri za opasni otpad
9. Adekvatne kante za smeće koje se redovno prazne
10. Oprema za prihvatanje reciklirajućeg otpada
11. Oprema za prihvatanje balastnih voda
12. Postrojenja za prihvatanje voda iz toaleta na brodovima
13. Propisno održavanje objekata i opreme
14. Adekvatni, čisti i dobro označeni sanitarni objekti uključujući i prostorije za pranje i pijenje vode.
15. Zagađenje iz zone za popravku i pranje brodova ne smije da dospje u kanalizacioni sistem, zemljište, vode ili okruženje
16. Promovisanje održivih vidova prevoza
17. Nema vožnje ni parkiranja u marini, osim u posebno određenim zonama

SIGURNOST I USLUGE 27

18. Adekvatna i dobro označena oprema za spasavanje, prvu pomoć i oprema za gašenje požara.
19. Planovi hitnih intervencija za reagovanje prilikom požara, zagađenja i drugih nesreća u marini
20. Istaknute mjere predostrožnosti i bezbjednosne informacije
21. Struja i voda dostupni na svakom vezu
22. Oprema i pristup za osobe sa posebnim potrebama
23. Mapa sa rasporedom različitih sadržaja u marini

KVALITET VODE 33

24. Vizuelno čista voda u marini, bez tragova zagađenja

Izradom ovog priručnika, na popularan način su prikazane osnovne karakteristike Plave zastavice, kako u svijetu tako i kod nas, pregled i objašnjenja 24 kriterijuma za marine. Priručnik je urađen sa velikim brojem fotografija i ilustracija, a u pripremi materijala su korišćene brojne publikacije iz više zemalja (Hrvatska, Slovenija, Španija, Danska, Turska, Grčka, Rusija, Novi Zeland...) kako bi se što slikovitije predstavili pojedini segmenti Plave zastavice za marine.

sponzor priručnika:

MINISTARSTVO
UREDJENJA
PROSTORA I ZAŠTITE
PIVOTNE SREDINE

sponzor programa:

JAVNO PREDUZEĆE
ZA UPRAVLJANJE
MORSKIM DOBROM

partneri programa:

MINISTARSTVO
TURIZMA

NACIONALNA
TURISTIČKA
ORGANIZACIJA

CRVENI KRST CRNE
GORE

nacionalni operater
programa - izdavač:

EKOM - UDRUŽENJE
ZA EKOLOŠKI
KONSALTING U
CRNOJ GORI

urednik priručnika:
SAŠA KARAJOVIĆ

Priručnik je namjenjen korisnicima i upravama marina, turističkim organizacijama, lokalnim samoupravama, resornim ministarstvima, nevladinim organizacijama i medijima.

štampa: BIRO KONTO

plava zastavica u crnoj gori

Program Plava zastavica sprovodi se u Crnoj Gori od 2003. godine, kada je NVO "EKOM" postala pridruženi član Fondacije za ekološku edukaciju (FEE) i time stekla pravo da bude nacionalni operater za Plavu zastavicu u Crnoj Gori.

Oznaku »Plava zastavica« dodjeljuje Međunarodni žiri, a na predlog Nacionalne komisije i to za jednu sezonu. Ukoliko se tokom sezone promjene uslovi na plaži ili marini, Plava zastavica može biti povučena privremeno ili trajno.

Po odluci Nacionalne komisije, formirane od strane Ministarstva turizma, Plava zastavica u Crnoj Gori se odvija u dvije faze, odnosno, zainteresovanom kupalištu ili marini se u prvoj godini dodjeljuje sertifikat kandidata, te se nakon uspješno završene pilot faze, to kupalište ili marina može kandidovati za Plavu zastavicu kod Međunarodnog žirija.

Pored finansijske i organizacione podrške od strane Javnog preduzeća za upravljanje Morskim dobrom, kampanju Plava zastavica u Crnoj Gori podržavaju i Ministarstvo turizma, Ministarstvo uredjenja prostora i zaštite životne sredine, Nacionalna turistička organizacija, Crveni krst Crne Gore, primorske opštine i lokalne ekološke nevladine organizacije.

Uspjeh programa „Plava zastavica“ vidi se i po tome da je broj plavih zastavica u Crnoj Gori stalno u porastu: 6 u 2004., 10 u 2005., 15 u 2006., 20 u 2007., 18 u 2008. te 19 u 2009. i 2010. godini.

U proteklih 7 godina kako u pilot fazi tako i samoj kampanji je učestvovalo preko 40 plaža.

Program Plava zastavica je 2006. i 2008. godine dobio nagradu »Wild Beauty Award« za doprinos kvalitetu, afirmaciji i promociji turističke ponude Crne Gore. Sva kupališta koja su proglašena najboljim u Crnoj Gori, bila su sa Plavom zastavicom: 2006. „Miami“ na Velikoj plaži, 2007. „Kalardovo“ kod Tivta, 2008. Stevuzo“ u uvali Dobreč te 2009. „MCM Beach“ na Velikoj plaži.

Udruženje za ekološki konsalting u Crnoj Gori

KRITERIJUMI ZA MARINE & UPUTSTVA ZA 2010. GODINU

Objašnjenja data u ovom priručniku predstavljaju interpretaciju kriterijuma Plave zastavice od strane Medjunarodne koordinacije programa.

Kriterijumi su kategorisani kao obavezujući (O) ili preporučujući (P).

Većina kriterijuma su obavezni, što znači da marina mora da ih ispuni kako bi dobila status Plave zastavice. Ako su kriterijumi preporučujući, poželjno je da se ispune, ali nisu obavezni. Za neke kriterijume postoje manje varijacije u različitim djelovima svijeta.

Mora se istaći da su kriterijumi Plave zastavice za marine u ovom priručniku minimalni. Nacionalni operater može da odabere i strožije kriterijume u odnosu na ovdje navedene.

Ova objašnjenja su namjenjena upravama marina koje žele da se prijave za program, kako bi razumjeli zahtjeve koji se moraju ispuniti prije nego što mogu dobiti Plavu zastavicu. Korisna su i kasnije radi lakšeg praćenja sezone i kontrole ispunjenosti kriterijuma.

Ova objašnjenja ne služe samo kao uputstva za marine, već i za nacionalni i međunarodni žiri (komisiju) Plave zastavice, prilikom donošenja odluka o dodjeli Plavih zastavica prijavljenim kandidatima.

DEFINICIJA MARINE SA PLAVOM ZASTAVICOM

Marina sa Plavom zastavicom može biti marina sa pontonima ili molom za turističke brodove. Može biti i dio velike luke koja ima i druge djelatnosti, ukoliko je marina sa Plavom zastavicom jasno odvojena od drugih djelatnosti luke. Marina se može nalaziti u morskim ili kopnenim vodama.

Marina mora imati neophodne sadržaje kako bi ispunjavala kriterijume Plave zastavice. Marina mora odrediti osobu koja će biti zadužena za komunikaciju po svim pitanjima koja su vezana za Program Plave zastavice. Marina mora biti pristupačna i za (ne)najavlvenu kontrolu FEE-a.

EKOLOŠKO INFORMISANJE I OBRAZOVANJE

1. Informacije o lokalnim ekosistemima i ekološkim fenomenima treba da bududostupne za korisnike marina (O)

Cilj ovog kriterijuma je da se obezbijedi da svi korisnici marina budu dobro informisani i obrazovani o ekosistemima i osjetljivim područjima u okolini i da su motivisani da saznaju i steknu iskustvo o životnoj sredini na odgovoran način.

Informacije o ekosistemu obalnog područja i prirodnim, osjetljivim područjima i području marine moraju biti istaknute na informativnoj tabli u marini.

Obližnja osjetljiva područja su definisana kao područja do kojih se može stići pješice iz marine (udaljena do nekoliko kilometara) a obližnja priroda i osjetljiva područja marine su definisana kao probalna ili kopnena područja do kojih se lako može doći brodom (u okvirima razdaljina u kojima korisnici marina često plove).

Informacija bi trebala da uključuje i informaciju o osjetljivom području i, u slučajevima gdje je moguća posjeta, uputstva za ponašanje u takvim područjima.

Moraju postojati detalji o osjetljivim područjima marine koja treba izbjegavati prilikom plovidbe ili pristajanja.

Naročito je važno da marine, koje se nalaze u prirodnom okruženju, obrate posebnu pažnju na ovaj kriterijum.

Ukoliko u neposrednoj blizini ne postoje naročito osjetljiva područja, trebale bi da budu istaknute opšte informacije o ekosistemima u široj okolini.

Neka mjesta u blizini marine sa Plavom zastavicom mogu biti vrlo osjetljiva i zahtijevaju poseban vid upravljanja.

U ovim slučajevima, uprava marine treba da se konsultuje sa odgovarajućom organizacijom za zaštitu kako bi dobila savjete za postupanje u osjetljivim područjima.

U područjima gdje je potrebno posebno upravljanje, u vremenu podnošenja prijave, mora da se obezbijedi potvrda da su obavljene konsultacije i da će plan upravljanja biti sproveden u skladu sa njima.

U izuzetnim slučajevima, osjetljivost nekih prirodnih područja sprečava da ta područja budu uključena u informacije koje su istaknute u marini, jer bi mogle povećati broj posjetilaca području, čime bi se ugrozio divlji svijet ili njihovo stanište.

2. Pravila ekološkog ponašanja u marini i okolnim područjima moraju biti istaknuta u marini (O)

Pravila ekološkog ponašanja bi trebala da obuhvate sljedeća pitanja:

- Upotreba opreme za prihvatanje opasnog otpada / otpadnog ulja itd.
- Upotreba kontejnera za smeće i kanti za recikliranje otpada
- Poštovanje osjetljivih zaštićenih prirodnih područja u okruženju
- Izbjegavanje osjetljivih zaštićenih područja tamo gdje je zabranjena plovidba
- Popravka i pranje brodova u odredjenim zonama i u skladu sa propisima
- Zabrana ispuštanja smeća, vode iz toaleta itd u marinu, more ili duž obale
- Korišćenje postrojenja za prihvatanje voda iz toaleta na brodovima

Pravila ponašanja moraju biti istaknuta na informacionoj tabli.

Pravila ponašanja se mogu dodatno dijeliti vlasnicima brodova (u obliku letka) kada je to moguće, a mogu biti dostupna i na internet stranici marine.

EKOLOŠKO INFORMISANJE I OBRAZOVANJE

EKOLOŠKO INFORMISANJE I OBRAZOVANJE

3. Informacije o Plavoj zastavi i kriterijumima za marine moraju biti istaknute u marini (O)

Informacije o Programu Plava zastava moraju biti istaknute na informativnoj tabli.

Neophodno je objasniti suštinu svake od 4 grupe kriterijuma Plave zastave. Preporučuje se da se istakne i čitava lista kriterijuma koja bi bila dostupna svim zainteresovanim posjetiocima.

Osim toga, moraju biti istaknute i kontakt informacije međunarodne koordinacije Plave zastave, nacionalne kancelarije za Plavu zastavicu i osobe odgovorne za marinu.

Treba podsticati posjetioce da kontaktiraju relevantnu ustanovu ukoliko naiđu na nepoštovanje kriterijuma Plave zastave za marine.

Na informacionoj tabli treba naznačiti i dužinu trajanja sezone Plave zastave.

Sljedeće informacije o Programu Plave zastave mogu biti korisne prilikom pripreme informacija koje će biti istaknute na informacionoj tabli:

Program Plave zastave:

Ovoj marini je dodijeljena Plava zastava, ekološko priznanje koje se dodjeljuje marinama koje ulažu dodatni trud za upravljanje uz poštovanje lokalnog okruženja i prirode, i koje obezbjeđuju korisnicima informacije o ekološkim problemima.

Da bi dobila Plavu zastavicu marina mora da ispuni niz kriterijuma koji se tiču ekološkog informisanja i obrazovanja, ekološkog upravljanja, bezbjednosti i usluge i kvaliteta vode.

Plavu zastavicu dodjeljuje Fondacija za ekološku edukaciju (FEE), nevladina ekološka organizacija koju predstavljaju nacionalne organizacije u svim zemljama učesnicama u Evropi, na Karibima, Brazilu, Kanadi, Novom Zelandu i Južnoj Africi.

Plava zastavica je ekološko priznanje za plaže i marine, a odnosi se na četiri glavne oblasti:

- 1) Ekološko obrazovanje i informisanje
- 2) Ekološko upravljanje
- 3) Sigurnost i usluge
- 4) Kvalitet vode

Plava zastavica se dodjeljuje za po samo jednu sezonu i ovo priznanje je validno sve dok su ispunjeni kriterijumi.

Kada to nije slučaj, osobe koje su odgovorne na lokalnom nivou moraju spustiti Plavu zastavicu.

Nacionalni i međunarodni operater Programa obavljaju kontrolne posjete plažama i marinama kojima je dodijeljena Plava zastavica.

Možete pomoći program tako što ćete i Vi preduzimati aktivnosti kako biste zaštitili okruženje:

- slijedite instrukcije za pravila ponašanja u marini
- koristite ekološki prihvatljive proizvode za farbe, deterdžente, hemikalije itd.
- obavijestite vlasti o bilo kakvom zagađenju ili nekom drugom kršenju ekoloških pravila
- štedite vodu, struju i gorivo
- podstičite i druge nautičare da vode računa o okruženju

4. Marina je obavezna da organizuje bar tri ekološko-edukativne akcije za korisnike i osoblje marine (O)

Ekološko edukativne akcije promovišu ciljeve Programa Plave zastavice kroz:

- podizanje svijesti i brigu o morskoj i obalnoj životnoj sredini kod gostiju marine i lokalnog stanovništva
- obuku osoblja marine, dobavljača marine i pružaoca drugih usluga u oblasti zaštite životne sredine i najboljih metoda u praksi
- podsticanje učešća lokalnih subjekata u upravljanju lokalnim ekosistemima
- promociju održivog turizma i rekreacije
- razmjenu ideja između Plave zastavice i drugih FEE programa (Mladi ekoreporter, Eko-škole, Zeleni ključ)

EKOLOŠKO INFORMISANJE I OBRAZOVANJE

EKOLOŠKO INFORMISANJE I OBRAZOVANJE

Planirane akcije za predstojeću sezonu moraju biti navedene u aplikacionom formularu, kao i informacije o ekološko-edukativnim aktivnostima koje su sprovedene tokom prethodne sezone Plave zastavice (ako je to primjenljivo).

Predložene akcije bi trebalo da budu fokusirane na životnu sredinu, ekološke probleme, pitanja Plave zastavice ili probleme održivosti.

Obrazovne aktivnosti moraju biti efikasne i relevantne. Preporučuje se da uprava marine izvrši ponovnu procjenu akcija koje su sprovedene u prethodnim sezonama i da radi na tome da ih stalno poboljšava.

Ako postoje posebna ekološki vrijedna područja u blizini marine sa Plavom zastavicom (npr. solane, močvare ili podvodne livade morskih cvjetnica) preporučuje se da se 1-2 ekološke akcije odnose na ova osjetljiva, prirodna područja.

VRSTE AKTIVNOSTI

Marina mora da sprovede mješavinu različitih vrsta obrazovnih aktivnosti, koje se mogu podijeliti u pet kategorija:

Aktivnosti za pasivne učesnike: izložbe, prikazivanje filmova, prezentacije domaćih i međunarodnih stručnjaka, prikazivanje slajdova, konferencije, debate...

Aktivnosti za aktivne učesnike: ture sa vodičem, obrazovne igre, pozorišne predstave, dani čišćenja, konkursi fotografija ili crtanja, projekti reciklaže, projekti zelenih tehnologija, programi praćenja obalnih procesa...

Aktivnosti obuke: obuke za nautičare ili osoblje marine, animatore za dječje grupe, zakupce, specifični nacionalni programi obuke itd.

Izdavaštvo i mediji: izrada letaka, naljepnica, razglednica, brošura, školskih biltena, knjiga, majica, kesa, postera, radio emisija, tv reportaža ...

Ekološki informativni centar Plave zastavice: mjesto gdje se pružaju specifične informacije o Plavoj zastavici i pitanjima ekološkog obrazovanja. Takav centar ili mjesto može da organizuje aktivnosti i izložbe, kao i da pruža informacije o životnoj sredini i prirodi kako bi bio kvalifikovan kao centar tumačenja životne sredine ili edukativni centar. Informacija o lokaciji centra i aktivnostima u marini mora biti dostupna i u lokalnom turističkom centru.

CILJNE GRUPE

Aktivnosti treba da budu namjenjene širokom rasponu različitih ciljnih grupa. Ove ciljne grupe mogu biti posjetioci, nautičari, zaposleni, lokalno stanovništvo, drugi turistički radnici, ribari, lokalna privreda i sl.

Vrste i broj aktivnosti te ciljne grupe bi trebalo da odgovaraju situaciji. Na primjer, u glavnoj turističkoj destinaciji bi trebalo za široku javnost da postoji više od jedne aktivnosti po sezoni.

POVEZANOST SA DRUGIM EKOLOŠKIM PROGRAMIMA

Preporučljivo je da marina prilikom kreiranja i sprovođenja aktivnosti saraduje sa ekspertima i NVO, plažama sa Plavim zastavicama ili učesnicima drugih FEE programa.

INFORMACIJA O AKTIVNOSTIMA

Informacija o aktivnostima, koje su dostupne javnosti, mora biti objavljena na informativnoj tabli marine a poželjno je i u dnevnim novinama ili časopisima, ili istaknuta kao poster u turističkim centrima.

Objavljena informacija treba da sadrži podatke o tome koja vrsta aktivnosti će se održati, kao i mjesto i vrijeme aktivnosti, za koga je namijenjena i sl.

Aktivnosti koje nisu prihvatljive za ispunjavanje ovog kriterijuma su one aktivnosti koje:

- se sprovede da bi se ispunili drugi kriterijumi Plave zastavice kao što je sveukupno čišćenje marine, upravljanje otpadom, recikliranje itd.
- su fokusirane samo na turizam bez posebnog fokusa na održivi turizam
- marina inače sprovodi kao dio standardnog upravljanja zdravljem, sigurnošću ili turizmom.

PRIMJERI

Primjeri dobrih obrazovnih aktivnosti se mogu naći na internet stranici Plave zastavice (www.blueflag.org).

EKOLOŠKO INFORMISANJE I OBRAZOVANJE

OPASNE ALGE

Tumor Mediterana

ecom UDRUŽENJE ZA EKOLOŠKI KONSALTING U CRNOJ GORI

Ukoliko pronađete ove alge ne pomislite im da se šire, već javite na tel. 067-962-184 ili na e-mail: vmcc@icbmk.org

JEDRILIČARI
kad napuštate sidrište provjerite Vaša sidra i lance

RIBARI
provjerite Vaše mreže i koče

RONIOCI
prije svakog ronjenja provjerite Vaše torbe i opremu

Ako ste slučajno podigli fragmente ove alge ne bacajte ih u more, jer će alga nastaviti da se razvija pa će se tako "zaraziti" nova područja. Djeljice alge stavite u kesu, bacite je u smeće i obavezno nas obavijestite!

EKOLOŠKO INFORMISANJE I OBRAZOVANJE

Ekološka edukacija je bitan dio kampanje Plava zastavica kao i ostalih programa FEE. Upoznavanje javnosti sa ekološkim problemima doprinosi podizanju svijesti i odgovornijem ekološkom ponašanju.

Ekološke akcije, u sklopu kampanje, su namjenjene gostima - turistima i lokalnom stanovništvu, osoblju na plažama i marinama.

Cilj je:

- da se gosti i posjetioci - korisnici plaža i marina podstaknu da se odgovornije ponašaju prema okolini,
- da se posjetioci i osoblje obavijeste o pravilnom korišćenju vode i struje, kako bi se smanjili troškovi i očuvali resursi,
- da se uključe ostale ekološke organizacije u podizanju svijesti o kampanji i njenim rezultatima.

Ekološke akcije često mogu biti dodatna atrakcija za goste, naročito familije sa malom djecom. Ekološke akcije mogu da promovišu plaže i/li marine sa Plavom zastavicom u lokalnim medijima i turističkim brošurama.

Informacije o ekološkim aktivnostima se moraju postaviti na informativnim tablama na plažama i u marinama, a poželjno je da se distribuiraju lokalnim medijima i turističkim info-centrima.

Neophodno je da se na štampanim materijalima neke plaže ili marine postavi adekvatni logo, kao što bi u izvještavanju za medije trebalo naglasiti da se one odvijaju u sklopu kampanje Plava zastavica.

Primjeri štampanog materijala:

- liflet o Plavoj zastavici - informacije o kampanji, njenim kriterijumima, aktivnostima i ciljevima da se očuva životna sredina
- liflet o prirodnim osjetljivim područjima - podizanje svijesti o posebno vrijednim prostorima i potrebi njihovog očuvanja
- lifleti o zaštićenom prirodnom i kulturnom području i dozvoljeni oblici ponašanja.
- lifleti o ekološkom ponašanju (distribucija po hotelima, turističkim centrima ...)
- stikeri o štednji vode i struje - naročito u blizini gdje se oni koriste
- stikeri o pravilnom ekološkom ponašanju - pored kanti za smeće i ostalim upadljivim mjestima

- posteri "da li znate?" - informacije na više jezika o lokalnoj flori i fauni
- posteri o biotopima u okruženju - informacije o prirodno osjetljivim područjima na više jezika
- slikovnice o ekološkim pojavama i problemima
- brošure o plaži ili marini - informacije o samoj lokaciji, njenom okruženju, sadržajima sa pravilima ponašanja i sigurnosti

Primjeri ekoloških aktivnosti:

- Dan Plave zastavice - utvrđen dan u toku sezone kada svi nosioci Plave zastavice organizuju aktivnosti, a moguće je i organizovati njihovo međusobno nadmetanje
- likovne radionice - pravljenje predmeta, suvenira i sl. od otpadnog materijala
- "zelene ture" - organizovanje biciklističkih i pješačkih tura
- čišćenje podmorja - angažovanje ronilaca
- takmičenje "pronadjite zagadjivače okoline" - slanje tačnih odgovora prema zadatom crtežu uz dobijanje nagrada (kape, majice, blokovi i sl...)
- radionice suvenira od morske trave, kamenčića, školjki ...
- prezentacija filma "Upoznajmo podmorje Crne Gore"
- "ekološka patrola" - obilazak mladih eko-volontera
- likovna takmičenja na temu života u moru ili na kopnu
- uređene markirane staze u okruženju sa objašnjenjima o posebnim prirodnim vrijednostima
- zaštita rijetke flore na pješčanim dinama (posebne oznake, barijere, poruke, liflete...)
- organizovano posmatranje ptica u blizini močvara
- "zeleni autobus (kombi)" kao putujuća ekoradionica i izložbeni prostor - u saradnji priobalnih opština i korisnika plaža ili marina
- demonstracija rada spasilaca, spasilačkih aktivnosti i korišćenja spasilačke opreme i prve pomoći
- promocija flore (rijetke, zaštićene, aromatične, ljekovite biljke)
- promocija kulinarskih specijaliteta karakterističnih za područje i sl.
- razglednice sa pravilima ekološkog ponašanja
- "pasoš" Plave zastavice - po posjeti svake plaže i marine sa Plavom zastavicom, dobija se pečat, a ko sakupi pečate sa svih plaža i marina tokom jedne sezone konkuriše za prigodnu nagradu

Moguće je organizovati konkurs za najbolju eko-akciju

EKOLOŠKO INFORMISANJE I OBRAZOVANJE

EKOLOŠKO INFORMISANJE I OBRAZOVANJE

The Individual Blue Flag for Boat Owners

Individual commitment is one of the best ways to encourage good environmental practices. To obtain this, the Individual Blue Flag was created for the use of boat owners. Boat owners can obtain the permit at their local Blue Flag repair office or contact the Harbour or International Blue Flag coordinator. They can receive the Individual Blue Flag by signing a Code of Conduct.

- The Code of Conduct contains such statements as:
- I will not throw garbage into the sea or along the coast
 - I will not release ballast water in the sea or coastal waters
 - I will not use any equipment or tools which are harmful to the marine (e.g. oil paint, lead batteries, cleaning agents, etc.)
 - I will provide and use recycling facilities (glass, metal, etc.)
 - I will use the shore environmentally friendly products (energy saving, antifouling, paint services, detergents, etc.)
 - I will always report pollution or other violations of environmental requirements to the authorities
 - I will not use hazardous flammable products and I will report parties who "bring in" prohibited
 - I will respect no-take areas protected areas
 - I will avoid damaging the sea bottom, e.g. in the way that I anchor
 - I will not buy or use objects made from protected species of flora and fauna
 - I will encourage other boaters also to take care of the environment

5. Individualna Plava zastavica za vlasnike brodova se može dobiti u marini (O)

Uprava marine mora u svom uredu da ponudi individualnu Plavu zastavicu za vlasnike brodova. Individualna Plava zastavica je mala zastava koja se nudi (daje ili prodaje) vlasnicima brodova, čime se obavezuju na ekološka pravila ponašanja. I domaći i strani vlasnici brodova imaju pravo na Individualnu Plavu zastavicu.

Tačna sadržina pravila ekološkog ponašanja varira od države do države, ali morala bi da sadrže bar slijedeće:

- neću bacati smeće u more ili duž obale
- neću ispuštati otpadne vode u more, priobalne vode ili osjetljiva područja
- koristiću tank za sakupljanje otpadnih voda iz toaleta na brodu
- neću ispuštati otrovan ili toksičan otpad (ulje, farbu, korišćeni akumulatori, hemikalije za čišćenje...) u more; bezbjedno ću odložiti ovaj otpad u kontejner koji su obezbijeđeni u marini/luci.
- promovisaću recikliranje (staklo, papir itd.)
- koristiću ekološki najprihvatljivije proizvode (farbe, antifoules, razrađivače, deterđente, hemikalije itd.) koji su dostupni
- odmah ću vlastima prijaviti zagađenja ili druga kršenja ekoloških propisa
- neću koristiti ilegalne načine ribolova i poštovaću periode kada je ribolov zabranjen
- čuvaću životinje i biljke u moru, uključujući neuznemiravanje ptica, delfina, foka ili drugih morskih sisara koji se pare
- poštovaću osjetljiva i prirodna zaštićena područja
- izbjegavaću usidravanje u osjetljivim područjima
- izbjegavaću bavljenje ribolovom ili korišćenje ribolovačke opreme koja uznemirava
- poštovaću i biću pažljiv prema drugim ljudima i životnoj sredini
- neću kupovati i koristiti predmete koji su napravljeni od zaštićenih/ugroženih vrsta ili potiču od arheoloških podvodnih iskopina
- podstićaću druge nautičare da vode računa o životnoj sredini

Udruženje za ekološki konsalting u Crnoj Gori

Pravilo ponašanja treba da ima ime, potpis i adresu vlasnika broda, kao naziv i adresu nacionalnog operatera Plave zastavice ili Međunarodne koordinacije programa.

Ako vlasnik broda preda Pravila ponašanja upravi marine, ona bi trebalo da ga pošalje nacionalnom operateru koji će onda poslati zastavicu vlasniku broda.

Alternativno, vlasnik broda može da ga pošalje direktno Međunarodnoj koordinaciji.

Imena i adrese svih vlasnika brodova koji plove pod Plavom zastavicom će biti registrovana kod nacionalnog operatera.

Marina mora ponuditi ekološko pravilo ponašanja u kancelariji marine, klubu ili prodavnici. Ukoliko nije dostupna nacionalna verzija ekološkog pravila ponašanja, treba pokazati međunarodnu verziju (na engleskom jeziku).

Informacija o Individualnoj Plavoj zastavici za vlasnike brodova treba da bude izložena na informacionoj tabli.

6. Komisija za upravljanje marinom treba da obezbjedi sisteme ekološkog upravljanja i sprovodi redovne ekološke provjere objekata i sadržaja u marini (P)

Komisija za upravljanje marinom treba da se sastoji od relevantnih subjekata na lokalnom nivou, kao što su predstavnici iz: lokalne uprave, turističkih i nautičkih organizacija, lokalnih ekoloških i obrazovnih NVO itd.

Komisija za upravljanje marinom saraduje sa upravom marine kako bi se uspostavili sistemi ekološkog upravljanja i sprovodile redovne ekološke provjere objekata i sadržaja marine.

Komisija ima zadatak i da obezbjedi ispunjavanje i drugih kriterijuma ekološkog upravljanja.

EKOLOŠKO INFORMISANJE I OBRAZOVANJE

EKOLOŠKO UPRAVLJANJE

EKOLOŠKO UPRAVLJANJE

7. Marina mora imati ekološki plan, koji se odnosi na vode, otpad, potrošnju energije, zdravlje i bezbjednost, kao i ekološki prihvatljive proizvode (O)

Ovaj kriterijum podstiče marine da ispituju ekološka opterećenja marine, planiraju i sprovode poboljšanje ekološkog stanja u marini, i na kraju da dokumentuju ova poboljšanja.

Ovaj kriterijum nema za cilj samo podsticanje marina da imaju pregled ekološke situacije - već i da se fokusiraju na aktivnosti koje treba preduzeti. Planiranje i poboljšanje ekološkog stanja u marini mogu, u isto vrijeme, da imaju i pozitivan uticaj na poslovanje marine.

Ispunjavanje kriterijuma 7 se može odvijati na dva načina:

- kroz planiranje i sprovođenje/implementaciju kao što zahtijeva sistem "ekološkog dnevnika",
- kroz sprovođenje odgovarajućeg sistema za ekološko upravljanje.

U sistemu "ekološkog dnevnika" nalazi se jasna lista ekoloških ciljeva za marinu sa statusom Plave zastavice

Uprava marine može da izabere najrelevantnije i najvažnije ciljeve za marinu, ali ne mora se na njih ograničiti. Preporučljivo je da se o ovim ciljevima razgovara sa nacionalnim operaterom. Ono što je ključno je stalno poboljšanje. Od marine se zbog toga zahtijeva da svake godine postavlja nove i više ciljeve, mada marina može izabrati ciljeve koji imaju veze sa prethodno postavljenim.

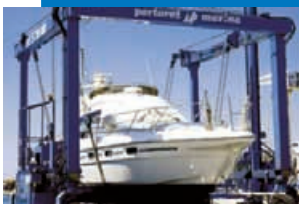
U aplikacionom formularu za sljedeću sezonu marina mora dati informacije o ciljevima koje marina namjerava da ispuni. Takodje, marina bi trebala da izvjesti o ciljevima koji su postignuti u prethodnoj sezoni tako što će poslati kopiju statusa ekološkog broskog dnevnika. Marina može da promijeni cilj tokom sezone, ali bi morao da postoji dobar razlog za to i to mora biti zabilježeno u ekološkom broskom dnevniku. Marina se savjetuje da oko toga, a prije mijenjanja cilja, kontaktira nacionalnog operatera.

Evo nekoliko predloga za relevantne ciljeve:

CILJ OPIS (dodatne informacije)

- 1 Struja
 - 1a Zamijeniti sijalice koje troše puno struje (zamijeniti sa sijalicama koje štede struju)
 - 1b Upravljanje svijetlom u marinini (zamijeniti sa automatskim prekidačima za svijetlo)
 - 1c Promijeniti staru opremu i instalacije (npr. frižider, zamrzivač, mašina za pranje...)
 - 1d Kolektor za sunce za solarnu energiju (grijanje vode)
 - 1e Staviti ograničenje struje na 4 ampera na molo (ostali posjetioci marine ne mogu da koriste električne uređaje)
 - 1f Opšte ispitivanje električnih instalacija marine
- 2 Voda
 - 2a Instalirati opremu za štednju vode npr. tuševi
 - 2b Instalirati slavine koje štede vodu
 - 2c Zamijeniti toalete, tuševe, slavine itd. (toaleti sa manje vode za puštanje i/ili sa dvije vrste puštanja vode (3 / 6 litara)
 - 2d Provjera instalacija kanalizacije, vodovoda itd.
 - 2e Dugmad za puštanje vode na slavinama i tuševima
 - 2f Informacije o štednji vode
 - 2g Instalirati ekološki podobno postrojenje za prihvatanje otpada iz toaleta
- 3 Koristiti ekološki prihvatljive proizvode
 - 3a Koristiti ekološki prihvatljivu farbu
 - 3b Koristiti ekološki prihvatljiv sapun za pranje
- 4 Otpad
 - 4a Proizvodnja "recikliranih kesa" (vlasničima brodova koji idu na kratke izlete ili se vraćaju u marinu, uprava može da ponudi kese u koje bi skupljali svoje smeće dok su na moru).
 - 4b Upravljanje otpadom i odlaganje otpada (odvajanje organskog otpada, za kompost i neorganskog/toksičnog otpada; uvesti dodatne kontejnere za odvajanje otpada sa brodova)
 - 4c Uvesti kante za kompost

EKOLOŠKO UPRAVLJANJE

EKOLOŠKO UPRAVLJANJE

U izuzetnim slučajevima, ukoliko marina nije ispunila cilj, a pružila je razumno objašnjenje za to, Nacionalni žiri može odlučiti da odobri zastavicu za narednu sezonu.

Ne postoji odredba da marina mora da ispuni cilj tokom sezone Plave zastavice, mada je poželjno sprovesti poboljšanja prije same sezone.

Sistem ekološkog upravljanja

Ukoliko marina odabere da obezbijedi ispunjavanje kriterijuma putem sistema za ekološko upravljanje, može biti sertifikovana kroz zvanične sisteme (ISO 14001 ili EMAS) ili marina može da odabere paralelni sistem za ekološko upravljanje.

Sistem ekološkog upravljanja je proces koji se može ponoviti, a sastoji se iz više elemenata.

Ekološka politika se bavi time kako marina može da smanji ekološka opterećenja svojih djelatnosti i trebalo bi da predstavlja dobar primjer kako inspisirati korisnike i druge subjekte da aktivno učestvuju u zaštiti životne sredine. Marina sama mora da uspostavi prioritete u radu i ciljevima u skladu sa aktivnostima i željama. Postoje neke oblasti koje su preporučljive: voda, otpad i potrošnja energije, zdravlje i bezbjednost, upotreba ekološki prihvatljivih proizvoda.

Kada se utvrdi informacija o ekološkim opterećenjima, vrijeme je da se razmisli kako postupati sa njima te da se odrede ciljevi za svako ekološko stanje. Drugim riječima, mora se odlučiti da li treba mijenjati opažena situacija. Kada se odlučuje o smjeru i ciljevima važno je uzeti u obzir ukupnu ekološku politiku marine.

Prilikom određivanja prioriteta za predstojeću godinu., moraju se uzeti u obzir sljedeće stavke:

- Efekat (kakav se efekat očekuje od uložene napora?)
- Ekonomija (koliko to košta? kakva se ušteda može očekivati? postoje li eksterni načini finansiranja?)
- Ekološka svijest (kakve efekte imaju uloženi napori?)
- Zaštita zdravlja na radu (postoje li prednosti za zaštitu zdravlja na radu?)

Implementacija plana upravljanja može zahtijevati promjenu ponašanja korisnika i uprave marine, promjenu pravila i stvaranje novih instrukcija. Važno je svakoga informisati o tom planu i šta se zahtijeva.

8. Moraju postojati posebni i propisno označeni kontejneri za odlaganje opasnog otpada. Otpadom mora da rukuje ovlašćena kompanija i treba da se odlaže na odobrenom odlagalištu za opasni otpad. (P)

Postrojenja za opasan otpad moraju imati propisno označene posebne kontejnere za odlaganje ovog otpada (npr. farbe, rastvarači, strugotina sa brodova, antifouli, akumulatori, otpadna ulja, svjetleće rakete itd.).

Moraju postojati postrojenja za barem tri (3) različite vrste opasnog otpada.

Trebalo bi obratiti pažnju i na estetiku prilikom određivanja mjesta i odabira postrojenja za odlaganje, koja moraju biti i funkcionalna.

Koliki će biti broj kontejnera u marini zavisi od kapaciteta kontejnera, broja korisnika marine i od toga koliko često se kontejneri prazne.

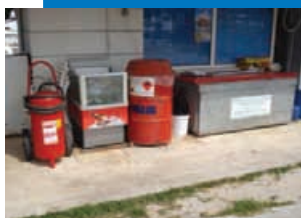
Postrojenja za prihvatanje ulja bi trebalo da uključuju i mobilnu opremu za prihvatanje ulja.

Postrojenja za prihvatanje opasnog otpada moraju biti čista i ekološki bezbjedna, tj. kontejneri moraju biti odgovarajući za držanje opasnog otpada - osnova na kojoj se nalazi kontejner mora biti od betona, mora imati podmetač od metala ili od nekog drugog čvrstog materijala.

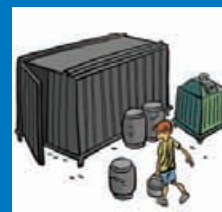
Otpad mora biti zaštićen od curenja, zapaljenja, eksplozije itd. Moraju biti odvojena od drugih objekata i postrojenja i ne smiju predstavljati opasnost za djecu.

Godje god je to moguće, postrojenja ne bi trebalo da se nalaze blizu vode.

EKOLOŠKO UPRAVLJANJE

EKOLOŠKO UPRAVLJANJE

Prilikom slučajnog prosipanja, prostor oko kontejnera se mora odmah očistiti, a njegova dekontaminacija se mora prioritetno sprovesti.

Prostor za odlaganje opasnog otpada je onaj prostor koji su nadležne vlasti odobrile na osnovu ekoloških uslova.

Kako bi se obezbijedilo pravilno sakupljanje, držanje i odlaganje otpada, marina mora da ispunjava nacionalne/međunarodne standarde upravljanja otpadom (u skladu sa EU Direktivom 2000/59/EC).

Dužnost marine koja je dobila status Plave zastavice je da osigura da se otpad propisano odlaže.

Ovlašćene kompanije moraju da prevoze opasni otpad do odobrenog odlagališta za opasni otpad.

9. Moraju postojati adekvatne kante za smeće koji se redovno održavaju i prazne. Otpadom rukuje ovlašćena kompanija i odlaže ga na sanitarnoj deponiji (O)

Prostor marine mora izgledati čisto, sa kantama ili kontejnerima za smeće koji se redovno prazne.

Kante ili kontejneri za smeće treba da budu funkcionalni, odgovarajućeg izgleda i karaktera. Ukoliko je moguće, predlaže se da kante za smeće budu izrađene od ekološki prihvatljivih materijala.

Adekvatan broj kanti/kontejnera za smeće mora biti postavljen, zavisno od broja korisnika marine, kapaciteta kante/kontejnera i učestalosti njihovog pražnjenja.

Prostor za odlaganje otpada je onaj prostor koji su nadležne vlasti odobrile na osnovu ekoloških uslova.

Dužnost marine koja je dobila status Plave zastavice je da osigura da se otpad propisano odlaže. Ovlašćene kompanije moraju da prevoze opasni otpad do odobrenog prostora za sanitarne deponije.

Kako bi se obezbijedilo pravilno sakupljanje, držanje i odlaganje otpada, marina mora da ispunjava nacionalne/međunarodne standarde upravljanja otpadom (u skladu sa EU Direktivom 2000/59/).

Marina mora obezbijediti čišćenje površina kadgod je potrebno (poželjno svakog dana). U slučaju velikog zagađenja spolja, izvore zagađivanja treba odmah ukloniti u skladu sa procedurama plana za vanredne situacije (kriterijum 18).

U krajnje ozbiljnim slučajevima, ukoliko to bude potrebno privremeno spustiti Plavu zastavicu uz isticanje objašnjenja na informacionoj tabli.

U isto vrijeme, u pravilima ekološkog ponašanja je važno podučiti korisnike marine da ne bacaju smeće, ne prazne vodu iz brodskih toaleta u marinu ili more.

10. Marina mora imati opremu za prihvatanje reciklirajućeg otpada, kao što su flaše, konzerve, papir, plastika, organske materije (O)

U marini bi trebalo staviti naglasak na smanjivanje otpada na minimum. Otpad bi trebalo odvajati u što više različitih kategorija i reciklirati.

Odvajanje može uključivati flaše, konzerve, papir, plastiku, organske materije itd. Marina mora imati opremu za prihvatanje barem 3 (tri) različite vrste recikliranih otpadnih materijala.

Da bi se omogućilo korišćenje, kontejneri moraju da budu dobro označeni, i ukoliko je prikladno, ispisani na različitim jezicima. Informacija o tome kako odvajati otpad za reciklažu treba da bude istaknuta na mjestu gdje se nalazi oprema za recikliranje ili na informacionoj tabli.

Dužnost marine, koja je dobila status Plave zastavice, je da osigura da se otpad koji je za recikliranje propisano odvajati. Ovlašćene kompanije moraju da prevezu otpad do postrojenja za recikliranje.

EKOLOŠKO UPRAVLJANJE

EKOLOŠKO UPRAVLJANJE

11. U marini bi trebalo da postoji oprema za prihvatanje balastnih voda (P)

Oprema za prihvatanje balastnih voda bi trebalo da odvajati uljanu vodu sa dna brodova ili ekstrakciju vode iz uljnog taloga.

Oprema za prihvatanje balastnih voda može da se nalazi u marini ili u njenoj neposrednoj blizini.

Oprema mora biti lako dostupna svim potencijalnim korisnicima.

12. U marini moraju postojati postrojenja za prihvatanje voda iz toaleta na brodovima (O)

Postrojenje za prihvatanje voda iz toaleta na brodovima može da se sastoji od fiksne pumpe za toalete, mobilne pumpe za toalete ili kombinacija sa pumpom za pumpanje taloga.

Postrojenja za prihvatanje voda iz toaleta mogu da se nalaze u marini ili u njenoj neposrednoj blizini.

Oprema mora biti lako dostupna svim potencijalnim korisnicima.

Fiksna pumpa za toalete mora da bude locirana centralno u marini i da bude lako pristupačna za sve brodove (uključujući i one kojima treba više prostora i dubine).

Postrojenja za prihvatanje voda iz toaleta na brodovima moraju da zadovoljavaju nacionalne propise.

13. Svi objekti i oprema se moraju propisno održavati. Marina treba da je integrisana sa prirodnim i izgrađenim okruženjem (O)

Marina (uključujući sve objekte i opremu) se mora propisno održavati i mora biti u skladu sa nacionalnim i međunarodnim propisima. Marina mora imati sve neophodne dozvole za rad marine.

Ostale zgrade/sadržaji u marini (uključujući prodavnice, restorane, igrališta ...) moraju biti čisti, bezbjedni, održavani u skladu sa propisima. Nikakvo nedozvoljeno zagađenje iz zgrada/sadržaja ne smije da doprije u zemljište, vodu ili okolinu marine.

Preporučuje se da marina koristi ekološki prihvatljivu opremu i proizvode u zgradama kad god je to moguće. Zelene površine u marini se takođe moraju propisno održavati na ekološki prihvatljiv način (bez upotrebe pesticida itd.).

Mora se obratiti pažnja na opšti izgled marine. Treba da je integrisana sa prirodnim i izgrađenim okruženjem, treba da ispunjava ekološke i estetske uslove.

14. Adekvatni, čisti i dobro označeni sanitarni objekti uključujući i prostorije za pranje i pijaću vodu. Postoji kontrolisani kanalizacioni ispušt otpadnih voda (O)

Sanitarni objekti moraju biti u dobrom stanju, čisti i moraju se redovno održavati. Zgrade u kojima se nalaze sanitarni sadržaji takođe se moraju održavati i biti u opštem skladu sa nacionalnim građevinskim propisima (pogledati kriterijum broj 12).

Sanitarni objekti bi trebalo da sadrže toalete, lavaboe i tuševne. Mora da postoji i voda za piće. Trebalo bi da postoje i drugi sadržaji kao mašine za pranje veša.

Broj sanitarnih objekata u marini mora odgovarati broju posjetilaca marine tokom najfrekventnijeg perioda sezone. Uprava marina bi trebalo da odvrati vlasnike brodova od korišćenja toaletnih sadržaja na brodovima tokom svog boravka u marini.

EKOLOŠKO UPRAVLJANJE

EKOLOŠKO UPRAVLJANJE

Sanitarni objekti moraju biti lako dostupni i smješteni ne suviše daleko od svake tačke u marini (generalno manje od 200 m od bilo kog broda na bilo kojem vezu).

Lokacija sanitarnog objekta mora biti lako uočljiva (koristeći putokaze i znakove te prikazivanjem na mapi marine).

Sanitarni objekti moraju biti priključeni na odobreni sistem za tretman kanalizacionih voda, koji mora da zadovoljava EU Direktivu o komunalnim otpadnim vodama.

Ukoliko je marina veoma mala i/ili veoma udaljena, Nacionalni žiri može, u posebnim slučajevima, da odobri neki drugi siguran način odvođenja otpadnih voda koje su nastale u marini.

15. Ako se u marini nalaze zone za popravku i pranje brodova, zagađenje ne smije da doprije u kanalizacioni sistem, tlo, vode ili prirodno okruženje marine (O)

Marina koja ima zone za popravku i pranje brodova mora da zadovoljava sve nacionalne i međunarodne standarde i propise. Popravka i pranje brodova se mora izvoditi samo u zoni marine koja je određena za to.

Moraju da postoje filteri (ili odgovarajući sistemi) za sakupljanje otpada iz zona za popravku i pranje brodova kako bi se spriječilo da opasne supstance dospiju u kanalizacioni sistem, zemljište ili vode marine. Filteri za sakupljanje se moraju redovno prazniti, a sa otpadom iz filtera sa mora postupati kao sa opasnim otpadom.

Veće popravke (kao npr. brušenje, poliranje ili pjeskarenje koji izazivaju zagađivanje prašinom) bi se trebalo izvoditi pod zaklonom ili u zatvorenom prostoru pod kontrolisanim uslovima. Sakupljenim otpadom se mora rukovati kao sa opasnim otpadom.

Mora se izbjegavati i ozbiljno zagađenje bukom koje nastaje od popravke i pranja brodova.

16. Promovisanje održivih vidova prevoza (P)

Marina bi trebala da podstiče održive vidove prevoza do i od marine.

Ukoliko je više od dva kilometra do najbližeg urbanog naselja, poželjno je da postoji javni prevoz između marine i naselja.

Održivi vid prevoza se takođe može promovisati biciklima za iznajmljivanje i pješačkim stazama.

S obzirom da je kriterijum u skladu sa Lokalnom agendom 21, gdje god je to primjenljivo, uprava marine se podstiče da saraduje ili radi sa lokalnim vlastima po pitanju ispunjavanja ovog kriterijuma.

17. Nema vožnje niti parkiranja u marini, osim u za to posebno određenim zonama (O)

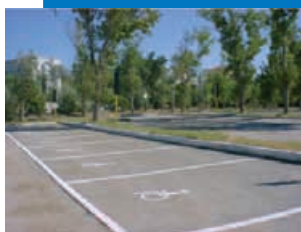
Parkiranje i vožnja automobila trebalo bi da se izbjegava u marini.

Upotreba automobila bi trebalo, gdje god je moguće, da bude zamijenjena sa održivim vidom prevoza - javni prevoz, bicikli, elektromobili ... (pogledati kriterijum broj 16).

Ukoliko se ne može izbjeći parkiranje ili vožnja u marini, onda se vožnja i parkiranje moraju odvijati samo u za to posebno određenim zonama.

Veoma je važno prilikom planiranja ovih zona uzeti u obzir sigurnost i slobodan prolaz ljudi koji se kreću pješice.

EKOLOŠKO UPRAVLJANJE

SIGURNOST I USLUGE

18. Mora postojati adekvatna i dobro označena oprema za spasavanje, prvu pomoć i oprema za gašenje požara. Oprema mora biti odobrena od nadležnih vlasti (O)

Kada se govori o dobroj bezbjednosnoj praksi u marinama, bitno je praviti razliku između različitih uloga učesnika i različitih aktivnosti koje se preduzimaju:

- Korisnici (nautičari) naspram Uprave marine i osoblja
- Mjere prevencije naspram mjera spasavanja i hitnih mjera

Prevencija od nesreća je najvažnija za bezbjednost. Da bi pomogli u sprečavanju nesreća, uprava marine i osoblje treba da osiguraju da se objekti u marini pravilno održavaju, da se prati nacionalni propisi, da su osoblje i korisnici dobro informisani i/ili obučeni u vezi bezbjednosnih pitanja.

Preporučuje se da se napravi procjena marine koja bi proučila pitanja bezbjednosti, na pr. položaj brodova u vezi sa mogućim širenjem vatre itd.

Ukoliko dođe do nesreće, marina bi morala da ima neophodna tehnička sredstva ili opremu kako bi se suočila sa njom.

OPREMA ZA SPASAVANJE

Kada se razmatra bezbjednost u vodi u marini trebalo bi slijediti ove smjernice:

- Osoba koja upadne u vodu trebala bi da može da izađe iz vode
- Neka osoba bi trebala da može da pomogne ili spasi unesrećenu osobu u vodi, a da pri tome ne rizikuje svoj život.

Obavezna oprema za spasavanje u marini podrazumijeva postojanje pojasa za spasavanje i merdevina.

Druge vrste opreme za spasavanje mogu da uključuju kuke za brodove, brodove za spasavanje, stanice za spasavanje itd. u samoj marini ili u njenoj blizini.

Opremu za spasavanje mora odobriti nacionalno tijelo za spasavanje ili mora ispunjavati nacionalne i međunarodne standarde. Oprema mora biti dostupna u adekvatnom broju, koju je lako uočiti (dobro označena) i do koje se lako može doći iz svih dijelova marine (da nije udaljena više od 200 metara od bilo koje tačke).

Postavljanje opreme mora biti: u skladu sa nacionalnim propisima i dostupna 24 časa dnevno tokom sezone Plave zastavice, a mjesto opreme za spasavanje mora biti označeno na mapi marine.

Preporučljiva smjernica je da se merdevine i javna oprema za spasavanje postave (bar) na svakih 25-50 metara od svake tačke dodira sa morem u marini. Oprema mora da bude dostupna na svakom molu. Oprema bi, osim toga, trebalo da bude ofarbana da bude upadljiva (crvena, narandžasta sa reflektorima).

OPREMA ZA GAŠENJE POŽARA

Oprema za gašenje požara u marini podrazumijeva (bar) aparate za gašenje požara, ali može uključiti crijeva za vodu, vatrogasne sjekire itd. Opremu za gašenje požara mora da odobri protivpožarno nacionalno udruženje/organizacija/tijelo i mora zadovoljavati nacionalne i međunarodne standarde.

Oprema mora biti dostupna u adekvatnom broju, koju je lako uočiti (dobro označena) i do koje se lako može doći iz svih dijelova marine (da nije udaljena više od 200 metara od bilo koje tačke).

Postavljanje opreme mora biti: u skladu sa nacionalnim propisima i dostupna 24 časa dnevno tokom sezone Plave zastavice. Lokacija opreme za spasavanje mora biti označena na mapi marine.

Aparati za gašenje požara moraju se nalaziti i na stanicama za gorivo, blizu objekata u kojima se skladišti opasni otpad i na mjestima gdje se izvode radovi koji razvijaju velike temperature.

Preporučljiva smjernica je imati ručne aparate za gašenje požara na svakih 25-50 metara i barem jedan na svakom molu. Na molu dužem od 100 metara trebalo bi da postoji fiksno snabdijevanje vodom (hidrant za vodu) na početku mola. Kada se odlučuje o veličini i vrsti aparata za gašenje požara i lokaciji njihovog postavljanja, trebalo bi uzeti u obzir veličinu brodova i udaljenost marine od vatrogasne stanice.

SIGURNOST I USLUGE

SIGURNOST I USLUGE

PRVA POMOĆ

Oprema za prvu pomoć mora postojati u marini, a može se nalaziti u upravi marine ili u nekom drugom objektu (prodavnici, restoranu itd.).

Oprema za prvu pomoć ne mora da bude dostupna 24 časa dnevno, ali mora biti dostupna tokom radnih sati uprave marine.

Sadržaj kutije prve pomoći mora da zadovoljava nacionalne propise ili ispunjava standarde koje je postavilo nacionalno ili međunarodno udruženje za spasavanje.

U izuzetnim slučajevima, oprema za prvu pomoć se može nalaziti na mjestu veoma blizu marine (udaljenom manje od 200 metara).

Redovno treba provjeravati sadržaj kutije prve pomoći i ukoliko je potrebno treba zamijeniti neke predmete.

Trebalo bi jasno označiti na informacionoj tabli i na mapi marine dostupnost i mjesto gdje se nalazi oprema za prvu pomoć.

TELEFONI

Javni telefoni ili telefoni za hitne slučajeve u ili veoma blizu marine moraju biti na raspolaganju 24 sata dnevno.

Moraju biti označeni i jasno prikazani na mapi marine.

OSTALO

Preporučuje se da ulaz/izlaz iz marine bude jasno označeni znakovima za nautičare.

Preporučuje se da marina bude dobro osvijetljena tokom noći.

Za kopnene vezove i zone skladištenja, preporučuje se da brodovi budu postavljeni tako da interventna vozila mogu da se kreću između redova i da se oprema za gašenje požara može postaviti po cijeloj zoni.

Trebalo bi kontaktirati protivpožarne eksperte za savjet oko ovih pitanja.

19. Moraju postojati planovi hitnih intervencija prilikom zagađenja, požara i drugih nesreća u marini (O)

Ukoliko dođe do nesreće ili iznenadne situacije, marina treba da ima organizaciona sredstva ili plan intervencije kako bi mogla da se suoči sa njom. Marina mora da ima plan intervencije koji navodi šta treba preduzeti u slučaju zagađenja, požara ili drugih mogućih nesreća koje utiču na bezbjednost marine. Osoblje u marini mora biti upoznato sa tim planom. Plan intervencije može biti konkretno za tu marinu, ali takođe može biti i dio većeg lučkog, opštinskog ili regionalnog plana intervencije. Relevantne ustanove (lokalne vlasti, vatrogasna stanica, Crveni krst itd.) moraju odobriti plan intervencije.

Plan intervencije treba da uključi sljedeće:

- Identifikacija nadležnih organa i kontakt osoba potrebnih za intervenciju u slučaju nesreće
- Procedure za zaštitu ili evakuaciju ljudi u marini ili blizu marine
- Procedure javnog upozoravanja i informisanosti.

20. U marini moraju biti istaknute mjere predostrožnosti i bezbjednosne informacije (O)

Prevenција od nesreća je najvažnija za bezbjednost marine. Stoga je informisanje i obuka korisnika i osoblja marine veoma važna.

Opšte informacije o bezbjednosnim mjerama predostrožnosti moraju biti istaknute na lako dostupnom mjestu u marini i na informacionoj tabli. Bezbjednosne mjere predostrožnosti bi trebalo da uključuju sljedeće:

- Informaciju o pravilnom skladištenju opasnog i zapaljivog otpada
- Uputstva kako sipati benzin/gorivo u rezervoare na stanicama za gorivo
- Znakove za opasnosti (npr. nezaštićeno molo)

SIGURNOST I USLUGE

SIGURNOST I USLUGE

- Zabrana otvorene vatre ili vatrometa u marini (ukoliko ne postoji zona određena za to ili dozvola uprave marine)
- Uputstva za bezbjedno korišćenje električnih utičnica u marini
- Zabrana plivanja u marini
- Informaciju o mjestu gdje se nalazi telefon, oprema za spasavanje, oprema za gašenje požara i oprema za prvu pomoć
- Informacija o tome kako koristiti navedenu opremu
- Detalje o tome kako obavijestiti druge ljude o situaciji koja nije bezbjedna
- Informaciju koga kontaktirati za dodatne informacije o bezbjednosti u marini
- Informaciju o važnim telefonskim brojevima za vanredne situacije (policija, vatrogasna stanica, hitna pomoć, upravnik marine...)

Druge informacije mogu da uključuje:

- Smjernicu da djeca treba da nose pojas za spasavanje u marini
- Informaciju o kursevima prve pomoći i spasavanja
- Smjernicu o upotrebi alkohola u marini
- Informaciju o tome kako spriječiti izbijanje požara na individualnim brodovima

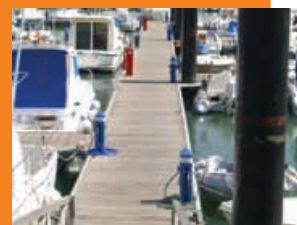
21. Struja i voda moraju biti dostupni na vezu, a instalacije moraju biti odobrene u skladu sa nacionalnim propisima (O)

Struja i voda moraju biti dostupni za brodove i to na udaljenosti ne većoj od 25 metara od veza (osim za brodove koji ne koriste struju).

Moraju postojati jasne informacije o uslovima korišćenja struje i vode, a poželjno je imati informaciju o štednji struje i vode.

Sve instalacije moraju biti bezbjedne i mora biti odobreno prema nacionalnim i/ili međunarodnim propisima.

Zbog bezbjednosnih razloga, mora da postoji javna rasvjeta u marinama.

22. Mora postojati oprema za osobe sa posebnim potrebama (P)

Oprema u marini za osobe sa posebnim potrebama bi trebalo (bar) da uključuje:

- Pristup marini za osobe sa posebnim potrebama kao i kretanje po marini (uključujući i mola)
- Specijalne mogućnosti za parkiranje za osobe sa posebnim potrebama
- Pristup sanitarnim objektima za osobe sa posebnim potrebama

Druga oprema za osobe sa posebnim potrebama u marini mogla bi da obezbijedi:

- Mogućnost plovidbe
- Pristup upravi marine, prodavnicama i restoranima u marini
- Pristup ostalim aktivnostima u marini

Svi pristupi i oprema (uključujući i toalete) za osobe sa posebnim potrebama moraju da ispunjavaju sve nacionalne i međunarodne propise/standarde.

SIGURNOST I USLUGE

SIGURNOST I USLUGE

- Sanitarni objekti (toaleti, tuševi, prostorije za pranje, pijaća voda itd.)
- Oprema za spašavanje
- Oprema za gašenje požara
- Oprema za prvu pomoć
- Javni telefon
- Stanica za gorivo (ukoliko postoji)
- Zone za popravku i pranje brodova (ukoliko postoje)
- Uprava marine / natiučki klub
- Oprema za hendikepirane osobe (ukoliko postoji)
- Zone određene za parkiranje (ukoliko postoje)
- Vezovi rezervisani za „gostujuće“ brodove (ukoliko postoje)
- Oblični javni prevoz (ukoliko je blizu marine)
- Znakovi „gdje se trenutno nalazite“
- Putokazi i znakovi (npr. sjever)

I drugi objekti (poput prodavnica, restorana itd.) mogu biti označeni na mapi.

Poželjno bi bilo da različiti sadržaji budu prikazani na mapi kao piktogrami, koji se lako razumiju.

Kartografske koordinate marine bi trebalo da se nalaze na jasno vidljivom mjestu.

23. Mapa sa rasporedom različitih sadržaja mora biti istaknuta u marini (O)

Mapa koja pokazuje sve potrebne ali i druge sadržaje u marini mora biti istaknuta na informacionoj tabli.

Sljedeći sadržaji moraju biti prikazani na mapi:

- Postrojenja za prihvatanje opasnog otpada i otpadnog ulja
- Kontejneri za smeće
- Kante za reciklirani otpad
- Postrojenja za prihvatanje voda iz toaleta na brodovima (ukoliko postoje)
- Oprema za pumpanje/prihvatanje balastnih voda (ukoliko postoji)

KVALITET VODE

24. Voda u marini mora biti vizuelno čista bez bilo kakvih tragova zagađenja, npr. ulja, smeća, otpadnih voda ili drugih vidova zagađenja (O)

Kako bi marina ispunjavala najviše ekološke standarde, veoma je važno da je voda u njoj vizuelno čista.

Voda u marini ne bi smjela da sadrži mrlje od ulja, smeće (flaše, konzerve, plastiku itd.), otpadne vode ili druge vidljive znakove zagađenja.

A šta sa neprirodnim neprijatnim mirisima ili smradom koji dolazi iz vode?

Prirodne pojave kao što je truljenje algi, mriješćenje dagnji itd. mogu da izgledaju kao zagađenje vode, a da to nije u pitanju. U takvim slučajevima, informacija o ovim prirodnim pojavama bi trebalo da bude istaknuta na informacionoj tabli.

medjunarodni operater programa

FOUNDATION FOR ENVIRONMENTAL EDUCATION

Fondacija za ekološku edukaciju (FEE) je nevladina i neprofitna organizacija koja promoviše održivi razvoj kroz ekološko obrazovanje.

FEE je medjunarodna krovna organizacija sa po jednom organizacijom u svakoj zemlji članici, koje predstavljaju FEE na svom nacionalnom nivou i gdje sprovode pojedine kampanje.

Pored nacionalnih organizacija, pojedine medjunarodne organizacije i institucije mogu postati pridruženi članovi FEE.

FEE je krajem 2009. godine imala 69 članica iz 59 zemalja sa svih kontinenata.

FEE je od 1981. godine aktivno promovisala ekološko obrazovanje kroz svoje medjunarodne programe, čija je svrha bila da se prenesu zalaganja Agende 21 i uključe ljudi svih dobi i nacija, a kroz formalno školsko obrazovanje, obuku kadrova i podizanje svijesti građana.

FEE je aktivna kroz svojih 5 programa ekološke edukacije - "Plava zastavica", "Eko škole", "Mladi eko-reporteri", "Učimo o šumama" i "Zeleni ključ".

Kada nacionalna nevladina organizacija postane članica FEE, ona u početku dobija status pridruženog člana. U roku od 3-5 godina, ona mora da postane punopravni član, što znači da treba u potpunosti da primjeni bar 2 od 5 programa FEE.

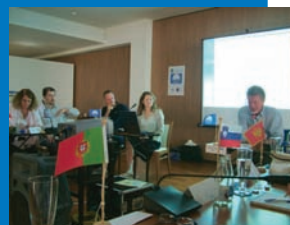
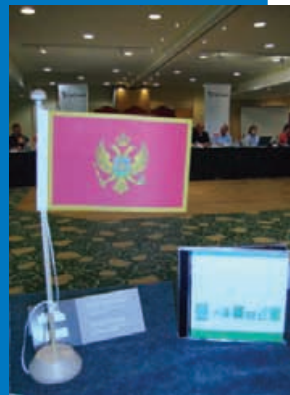
Sjedište FEE - Fondacije za ekološku edukaciju i medjunarodne koordinacije Plave zastavice nalazi se u Danskoj.

FEE Sekretariat **Blue Flag Coordination**
(c/o The Danish Outdoor Council)
Scandlagade 13, 2450 Copenhagen SV, Denmark

Tel: +45 3328 0411 Tel: +45 3328 0410
Fax: +45 3379 0179 Fax: +45 3379 0179
secretariat@fee-international.org coordination@blueflag.org
www.fee-international.org www.blueflag.org

ecom

kontakt:
NVO "EKOM"

koordinator programa:
SAŠA KARAJOVIĆ

P. fah 76
(montecep)
85 330 Kotor
MONTENEGRO

tel.fax.
+382 (0)32 323 123
mob.tel.
+382 (0)69 05 05 44

e-mail:
nvoecom@gmail.com
sasha.karajovic@gmail.com

ecom

www.plava-zastavica.org.me
www.ecom.org.me

nacionalni operater programa

UDRUŽENJE ZA EKOLOŠKI KONSALTING

Nevladina organizacija "Udruženje za ekološki konsalting - EKOM" je samostalno i dobrovoljno udruženje koje okuplja stručnjake iz oblasti zaštite životne sredine.

EKOM, kao organizacija koja se bavi konsultantskim poslovima smatra da je osnova rješavanja svakog ekološkog problema obučavanje i podizanje ekološke svijesti pojedinca. Na ovaj način, kada se pojedincu predoče uzroci ekološkog problema, na njega se utiče da direktno preuzme odgovornost za aktivnu i primjenjenu zaštitu životne sredine.

Stručne oblasti u kojima EKOM ostvaruje programske ciljeve su: održivi razvoj, integralno upravljanje prirodnim resursima, politika zaštite životne sredine, procjena nosećih kapaciteta u životnoj sredini, procjena osjetljivosti, procjena rizika i strateška procjena uticaja na životnu sredinu, procjena uticaja zahvata na životnu sredinu, standardizacija u oblasti zaštite životne sredine, integracija aspekata zaštite životne sredine i zdravlja ljudi, biodiverzitet, wetland područja, priobalna područja i more, zaštićena područja mora i kopna, eko-turizam, informatika u životnoj sredini, i druge aktivnosti kojima se doprinosi očuvanju životne sredine.

EKOM postoji od 2001. godine i u prvih nekoliko godina sproveo je više kampanja i projekata: "Edukacija ribolovačkih društava – ribara na Skadarskom jezeru u cilju podizanja ekološke svijesti" (u okviru programa REC-a), 3 radionice u okviru projekta "Trening za NVO za pisanje projekata" (za potrebe World Vision), priprema projekta "Zaštićena morska područja" (u saradnji sa Jadranskim projektom Delfin iz Hrvatske), seminar "Upravljanje čvrstim otpadom" (u saradnji sa NVO "Pro mare" iz Budve).

Od 2003. godine EKOM je pridruženi, a od 2009. godine i punopravni član Fondacije za ekološku edukaciju (FEE), čime je stekao pravo da kao nacionalni operater sprovodi programe FEE i to: Plavu zastavicu od 2003. i Mlade ekoreportere od 2008. godine.

Udruženje za ekološki konsalting u Crnoj Gori

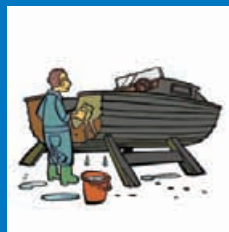

piktogrami, koji se nalaze na informativnoj tabli, prikazuju koje sve obavezne sadržaje i aktivnosti ima marina sa plavom zastavicom

da bi ste provjerili svoje znanje o plavoj zastavici, pronadjite "uljeze" u ovoj marini na slici, koji ne ispunjavaju 24 kriterijuma programa, obavezujuća ili preporučujuća, koji su objašnjeni u priručniku

www.plava-zastavica.org.me

www.blueflag.org